

1

האם שומרוני שהתגייר מותר לבא בקהל?

מחַטֵּב עֲצִיף עַד
שׁוֹאֵב מִיַּמִּיךָ
(דברים כמ, י)
נתינים ... משה גזר
לליהם דכתיב מחוטב
עצף עד שואב
מימך (יבמות עט.)

- ומעדס על השמונה עשרה ספוק כבר מימי חז"ל, אולם שאלתה של מרת גרין היא עניינה אחר. היא שואלת: האם יש להחליט על שם הילד לפני הלידה או לאחר? במסגרת התוכנית, התמודדה מרת גרין עם שאלה זו, ובהחלטה על שם הילד, היא נקלטה בליווי מרת חיה, שגם היא הייתה חברה בתוכנית. מרת חיה היא אישה חסידית, שגם היא נקלטה בתוכנית, ובהחלטה על שם הילד, היא נקלטה בליווי מרת חיה, שגם היא הייתה חברה בתוכנית. מרת חיה היא אישה חסידית, שגם היא נקלטה בתוכנית, ובהחלטה על שם הילד, היא נקלטה בליווי מרת חיה, שגם היא הייתה חברה בתוכנית.

חשש זומה מצטוו בנוגע לקראים. המביט חשש שמה נעשו במשך
הדורות קידושין בעדים כשרים וגירושין שלא כדן, ולכן נוצר ספק
ממזרות (שרת מביט חל-זל). מאידך הרב"ז כתב שקידושנים
נעשים בזני עדות הסכלים מן התורה, ואם אין קידושין - אין
גירושין פסולים היצרים ממזרות; ואך בנוגע לדורות הראשונים אין
לאחזקין איסור סמפיקה¹, בצירוף כמה וכמה סמיות (שרת מביט
חל-זל עד דרט). אמנם הרמ"א התמיר בקראים וכתב ש"כולם הם ספק
ממזרים" (הרמ"א ח"ד, פ).

אלא שבכונים יש צד נוסף לקולא. לאחר גזית חז"ל עשאו כעכרם; אם קידושים אינם תופסים – אין ממזרות כלל. ואם נקוט שקידושים תופסים, עדיין אין מקור לחלק ולומר שקידושים קידושין ואילו גיטתם לעולם בטלים. ואכן בסוגיית קידושין, קודם הגירה, החשש שהעלאת הבמרה היה זוכק במימנה לשוק לשיטת רבי עקיבא, ולא מחשש כללי של גיטין פסולים.

המהר"ם שיק (ייד גת) חידד עוד את צד ההיתר. לדבריו, לשיטת הרמב"ם והרמב"א, לאחר שקלולש בעבודו דיום כמומר. לפי שיטת הגדודים קשה ליצור שמות ממזרות מתחם: לא הראשון אין בהם קידושין, ולצד השני עדי הקידושין מבני העדה פסולים מן התורה. שד"ה ליהני לממזרות צריך אפוא להעמיד כמה חששות זה על גב זה – שמא לא יקדש כשרים, שמא הגט היה פסול, שמא נישא לאחר ושמא נולד ממנה זרע.

המדור נועד לעורר את לב המעיינים בלבד, ונכתב בקיצור רב בבחינת 'תן לחכם ויחכם עוד'. למותר לציין כי שאלות בדיני ממונות יש לברר במעמד שני הצדדים בפני בי"ד הדין בתורה.

אנחנו. "ויתנו כל בשר מלכה", מביא, המביא שרע בלא השנה היה להחליט כי כהן נסתייר בביראה חרשה: וכלכו כמותות כל מילות התפילה: "חלל על העולם – העולם – חרש – כלו בכבוד... ודע כל פעול כי אף עמלנו, יוכין כל יצור כי יצור כי יצור... שמונה פעמים מופיעה המילה "ענין" כקטע הקצר זהו כי מלכתה כי בראש השנה אינה ענין של העם היהודי. זוהי הכהנה קוסמית. על השנים והפינים של ההולדת והתאלידים. שכן גם הם, מה לעשות, נבראו זה עתה מחדש.

האנחנו לשיא של ראש השנה – המפגש של הבורא איתנו, ברמה התעלה.

מה קורה איתנו בעולם החדש? בעולם הישן היה לנו מקום של כבוד; זכינו להיות סגולתו ותפארתו של מלך מלכי המלכים. אך עתה, בעולם החדש, אנחנו נמצאים במצב של גלות. אנחנו נמצאים במצב של גלות, וזהו המצב החדש. אנחנו נמצאים במצב של גלות, וזהו המצב החדש. אנחנו נמצאים במצב של גלות, וזהו המצב החדש.

היא התשובה שלו אלינו?

על כך מצא הזוהר הקדוש דמו בפסוק: "אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלָכֶם... לְעִבְרָן בְּבִרְתָּהּ ה' אֱלֹחֶיךָ". מיום הדין של ראש השנה, הקב"ה בוחן עמנו ברי"ת מוחשית ומעודנת לעולם השנה שגברא. ונחסדו האינסופי, הוא מכניס בברית הזו את כל איש ישראל – גם את מי שבשנה הודח: אל בדיק הויכח נאמנות ויורה. הוא לא מוותר על אף שום חטא עציר עד שאב מימך". **זהו סוד הברית על ראש השנה** – מחשבת לנו הזוהר הקדוש.

ההמשל של עזת הכותים הודות בדברי חז"ל, ששכנה באזור
ושומוני ורג'יים ושומרה מהחוק הודות על מסגרת עדתית מפרדת.
בני הרד"ב, שדן בכותים שבימי, מזהה אותם עם אותה קהילה
המתייקה במצב עברי ובספר תורה הקדשים, וכותב ש"ל כותים
מחזיקים במצות קריאת התורה והקדשים שלהם קדושים וגם ל
הלכו בגולה" (שו"ת הרד"ב סי' תכ"ג). ממילא, הדיון ההלכתי במעמדו
של שמוני בן זמננו חוזר במישור לשוניות הש"ס והפוסקים
העוסקים בעלימים הכותים – אם גרי אמת הם, ומה דינם לאחר
השגותיו עליות מהמים.

בגמרא נחלוך התנאים במעמדם: לדעת רבי ישמעאל "כותים גרי אריות הן", ואילו לדעת רבי עקיבא "כותים גרי אמת הן" (קידושין טז:). אלא שבהמשך הדורות מצאו חכמים דמות יונה שהכותים עובדים בהר גריזים, ולבסוף "עשאוּם עובדי כוכבים גמורים" (חולין י:).

בגדר קביעה זו נתקלו הראשונים. מרשי בחולין פסוק שמעיק
ההדין קריאת ה', אלא שחכמים גזרו על כלל הכותש מחמת
המחלוקת המעוטת שקמה, שהרי א"כ חכמים נעבדו רבי אמי רבי
אסי "נתקלקלו כולם או רובם". ואילו הרמב"ם כתב שבתחילה
המחלוקת כגרי אמת, אך לאחר שקדמו ונמצאו שהם עובדים לחר
גרושים "החזיקום בחזקת עכ"ם גמורים לכל דבריהם" (פיה"ש בורח

לכאורה, לאחר שעשאוּם כגויים גמורים, היה מקום לומר שאין בהם תפיסת קידושין. ואכן בהלכות שחיטה נפסק: "כּוּתִי הַאִידֵנָא דִּינוּ כְּעוֹבֵד כּוֹכְבִּים" (שו"ע י"ד ב, ח).

אלא שבאבן העזר פסק השולחן ערוך: "כתי שקידש – צריכה ממנו **נעט**" (אה"ע מד'י). וביאר הבית יוסף שאף שאמרו שעשאו כעכו"ם מגמורים, אין הכוונה להפקיע את קידושיהם. וכן כתב הגר"א, שאין הכוונה גרוע מ"גר שחזר לסורו", שקידושו קידושין.

המזמור ממשיך ומתאר: "כי הוא על גמי' יסדה - ברגעיים אלה ממש - ועל נהרות יכוננה". ומיד הוא פונה אל כל הדיירים החדשים של העולם החדש ומציב בפניהם אתגר: "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו? התשובה היא כרטיס הכניסה אל השנה החדשה: "נקי כפים ובר לבב". אלו הדרישות, זה הכיוון. נצלול עוד הצת.

כשהקב"ה בורא עולם, הוא הרי אינו בורא דבר לבטלה. לכל פרט ופרט – מנמלה ועד מלאך – יש תכלית מדוייקת. ממילא, כאשר נברא "עולם חדש" בכל ראש השנה, נערך מפקד יסודי: האם אותו נברא ואותו יצור עדיין מממשים את היעוד שלהם? האם יש להם זכות קיום ותקציב במערכת החדשה?

זהו סוד הדין של ראש השנה – בירור נוקב לגבי כל בריה: האם היא נחוצה לעולם החדש?

מסיביו, חרין אינו מוסר על שום חי' "התקדך כל רוח ונפש" ואילו אפילו בעלי החיים נספריים, "ותקדש נפש כל חי". ואילו מלאכי מורו ורועים, כי גם הם עומדים למבחן תוקן החדש. אלא שעיך הדין מתמקד, כמובן, בבעלי הבחירה. ובראשם – עמו ישראל, שנבחרו להיות "ממלכת כהנים וגוי קדוש". מהם נדרשת אחריות כפולה ומכופלת, ועמם מדקדקים בחוט השערה.

שמיים!

אין לעולם החדש צידוק ולו לרגע אחד אם לא יתגדל בו שמונו של הבורא. ומי הם אלו שמונו לענוז כתר לראשו של מלך?

רס רוחניים ושכליים.

3. קיים בלבול וקושי להכיר מהו 'הפענוג האמתי' וקעידן הקדול מכל העדונים'.

כחלק מתהליך ההתמרה והחלפת תענוג חומרי ברוחני הנאה גופנית בהנאה שכלית (מופשט, עדין) מלמדנו ה"חסיד לוצאטור" שהצעד הראשון הוא בירור שכלי ואתגור המושכלות הראשונים בשאלה מהם גורמי ההנאה והעונג בעולם. ככול שיחיה האדם גס בחומריותו טבעי יהיה שיתור אחרי הנאות גושמושות וגופניות, מאידך אדם שעדיין את עצמו כול לחוות הנאה ותענוג מדברים רוחניים ומופשטים.

"...וכשתסתכל עוד בדבר תראה, כי השלמות האמתי הוא רק החבטות בו יתברך, והוא מה שיהי דוד המלך אומר (תהלים עג, ח), 'ואני קרבת אליהם לי טוב' ואומר (ספ, כז, ד), 'אמת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי'. כי רק זה הוא הטוב, וכל זולת זה שישבחוהו בני האדם לטוב אינו אלא הבל ושואו מתקנה..."

ההסתכלות וההתבוננות הן שיאפשרו לאדם לבחון מהי השלמות והעונג האמתי.

ציד לדרך

עבודת האדם אינה בהווקעת ההנאה והעונג אלא בהתמרתה מחומר לרוח מנוף לנפש.

כל אדם שחונן על ברכי היותו והתורה הקדושה, יודע עד כמה הדרה אחר הנאות הינה בעייתית. מקור אחד מני בדים המדבר בגנות הדרה וצריכת ההנאות מצאנו בתנא דבי אליהו (כ"ז): "...עד שאדם מתפלל על דברי תורה שיכנסו בתוך מעיו יתפלל על אכילה ושתייה שלא יכנסו בתוך מעיו...". בדברים אלו מוצג לקורא אחד היכויים החשובים בתוכנו הצלחת הלימוד תורה והוא אי רדיפה אחר תענוגות והימנעות מהנאות הגוף. המשתוקק להצליל הלימוד תורה ובד בכד רוצה גם את הנאות הגוף - אכילה ושתייה הדבר נכון; לשני מגנטים שקוטביהם הזחים מופנים זה לזה דבר היוצר התנגדות ללא כל אפשרות של קירבה והתחברות.

יחד עם זאת בירת החינוך ניתן להיווכח, שהשתובה הרווחת בפי לידים ומתבגרים מדוע נמנעים מה לעשות את מה שמצופה מהם? תשובה: **"לא מתחשק ליז", "אני לא אוהב לעשות את זה" "לא נהנה"...**

נמצא אפוא שהגורם על פיו ניתן לנבא האם פעולה תיעשה או לא הוא: האם קיימת הנאה בעשייה המצופה והדרשה מהאדם.

לאור האמור מתעוררת השאלה: מהו היחס הנכון לגורמי ההנאה והעונג? האם עלינו לחנך ולדרוש עשייה והתחייבות ללא כל פשרות, תוך התעלמות מרגשותיו של האדם ומערכת ויחסו הרגשי מול ביצוע המהלך? השבחה הכנונה לשאלת הילד או המתבגר: "אבל למה? היא: ככה? זו אי שיש מקום לדאוג שהרדישה מעשיות מהאדם יהיו דווקא בתחומים בהם האדם חש הנאה ותענוג בעשייתם?

אילנא רברבא | תשל'ך ברית שילה מסטרליסק בבאר שבע

היום. אחד הבחורים אמר: רבי, ברכני. השיבו מן שוב בברכת כתיבה וחתימה טובה. (שם בלימוד) ולא בכדי היום הקדוש והמורמם יוציאנו מלחום מתחילתו ועד סופו **"בעונ שבת"**. מערכת העונה והנהגה הינם מערכות מובנות באדם ולא ניתן להתעלם ולהתחלש לקיומם.

עבודת האדם איננה לקרקע ולפרש תכונות אנושיות אלו, אלא לתעדף ולהרגיל את עצמו שמה שיגורם לו הנאה ומתיקות בחיכוך יהיו הסדר הטובה ברכים נכד'.

ההנאות הגופניות ראשוניות ומיידידות עם בריאת האדם ושיצאו לחימה הוה, הרבה קודם שהתגבשה אישיותו והמתחם שכלי, לכן קיימת הנהיה שכלית הקושרת הנאה ועונג עם חוויות גופניות וגשמיות. שנים של חוויות עונג והנאות גופניות מקשים על התמרת ההנאות והיעניגים לדברים שכליים ורוחניים.

החידוש בדברי הרבח'ל הינו כפול ומשולש:

1. גורמי הנעה ומונעי הדרך של האדם הינם: עונג והנאה.

2. ניתן להניח ולהתענג מדברים גופניים וחומריים ומדב'.

החידוש בדברי הרבח'ל הינו כפול ומשולש:

1. גורמי הנעה ומונעי הדרך של האדם הינם: עונג והנאה.

2. ניתן להניח ולהתענג מדברים גופניים וחומריים ומדב'.

תראה אף הוא נראה, נו יש לו מה לעשות כל יום, לסדר את השער... לרוחץ אותו... לשלם בו...

ואז החל הגרמ' לנן את המילים הבל הנאמרות בסליחות 'רצונים במה אתם בוחשים' עם כל המילים שלפניהם ואחריהם, בינו גיוון יקר ובמגניפה יפה ואמר לי שזה היה גיוון של ר' עיקב סעסעטער [אייזנאוויץ], ואמר לי תראה אף מהגיוון עצמו מרגישים את הרצונות' עכ"ל. וכל אחד והשער הארוך שלו והרציפות שלו ה' יכנון לשים מבטחנו בו.

סימן סימן נצבים (פסוקים): **לכבו**. והוא מהפרישה אשר ללבו מנה וכן והתברר בלבבו.

לכרשת וילך לא מופיע סימן בחומשים (פסוקים) ו"א שהסימן הוא **כי**, עשה' כפריה כי אתה בוא (א-ט).

הסימן המופיע בוילך הוא על נצוי' מחבורים (ע פסוקים לוי שלא לזלזל) (לכה) **אדניה**: הוא שם של בשר דהיה', ואולי הקשר כי הוא ניסה להמליך עצמו למלך של ישראל, עד שנתן הנביא וכתב שבע הפיוס עתות. ולהיכנינו למפי ים הגדול של המלכה ה', יש לזכור מהיו מן המלך האמתי, שהוא עשה ועושה ויעשה את המעשים. ונזכה להמליכו עלינו חזיר, וכמעטו בפרהסיא כל ימיו מעשיו בצנעה. אמן.

אוצר ה"שר"ך ר' אורי מסטרליסק ז"ע. (שכלדיו קראו קולגהטס) בספר אמרי קודש (שמעונו מטעם) מובא ממנו, שהכתיבה והתחמית של ר'ה וים הכיפורים הקדושים מתחיל מים א' של סליחות, והוא פירוש הפסוק 'וקו' ה' יחילו כח' שהצדיקים מתחילים הכח שיקלו ע"י אכילת שנה, לחפון את כל העבודות ועובדים בכל הכח. ובאמת דרך עבודתו היתה כח ותוקף גדול והתפילה בקולות וברקים.

האדמו"ר בן ישראל בן לאה אסתר מוויז'ן לרפ"ש בתושחי במרהה ברוצות להחליב חסידיו לתפילה בהתלהבות ובחיות נהוג היה שבימים קדמונים קראו שנה לאחת תפילה בחימוט אמור 'א סטרליסק דאווענק' היום בקשר ורגונו שיאמרו 'ויצניע דאווענק'. אבל בניתים זה לא הצליח, ועוד חזו"מ.

ט.ה. ושמח זית: כבר גיליתם בע"פ לששת הקוראים הקבועים על חל שמה שעיני תולן, על שבשבות העבר נכתב בעטות שכתרינו ופולתי אומר שבאולה דבעתה אין כללים, כאשר ההיך הוא הנכון שבאולה דאחישה אין כללים.

ולכן אומרים "יבא ממני בריאת המשיח ויפיעשי אהכח לו בכל יום שיוצא" שבו ממני יום שמענו מאחישה. הרב כלל תמדה. דוקול פירט לפי הנוסח בהרחמן של ברי"ם (שו"י) היך והאציל הבלוי נשכח מוררי"א בימל (אבא של ושל ושל וכו') הלא נגנו בעיניהם שובת שני בל קולק הערב והתסתכחו להפליטות. נבדריית. המתקשר בענין הנוסח יביט מבט השכן מנעם הראשון הרב הרב שחיכוו וסוק ומפאר' ויכרם. (מופלי). שלקן מקדמיים שהקטן של המשיח להרחמן על שאלו נשכח מהסדרו ואחר שחוקם ולא אלהו לבשר, ואח"כ יבא המשיח, אלא שמתפללים ומיחלים לאחישה, ובוה אין דענה דגם טעויות אין כללים.

מנה לבאר שבע: מרגלם במנה שנתחדש רבי אשיל ליפשיס שליט"א (בעל אברהם דוד' דרנא אברהם מלי קלמן וכו הקהלה בקרית אזור ומרגל הכה"נ נאחרות. בינים הוראש אין אחר שמפיט מלך משיחיותו המבלבול ב'שם) שהנה יש הרודי עתה לאחיות ב'יוסלם ופניו מוירעל' ונאכר שבע ונכדו יהיה אחר עתה לבאר שבע ופניו מוירעל. אלא שכל המשה רגעים אחרי שישא כ' לזכור היכן הם נמצאים, הרי בודאי ש"א עדיין בעיר מננה יצא, אלא שבי"ח לא פניו מוירעל' והו פניו בלש' כן גם ה' ששם אל לבו לשבח תהיבשו, הגם שפול עדיין בתחילת דרכו (אף כי פנוה דרנה"ה) מ"מ פניו לקרבת אליקים. וכבר מעלת גדולה וזה קרי שבו.

ולא שנה דבר זה אלא ממה שהתחדש בו, כי הדברים רמוזים הטב בפרשתנו (נביים) שיש לבנו וגו' לילכת לעבד' וכי הבעיה היא לילכת מאחור לעבד' ואין שפול עדיין לקרבת דקרא' וכו' הבעיה פונה' ד' בפניית הלב לכיוון הלא נכון והוא כבר על סף להיות עובד ע"י ח' ה' הוא קר רוצה "לילכת" לעבד, עוד לא עובד, הכיוון שליחו' הוא כבר קרד שורש מורה ראש עלינה. אל תא נפנה אל האלילים ואל ההאות, אלא נהיה מונים לקרבת ה' וברכיהנו וז' דינו להקרא עולים במסילה העולה בית א' אמן.

עד כי יבוא שער: סיפור הגאון רבי ישישכר ראוב"ל:

"היינו קבוצת בחורים משיבת פונדב, נכנסנו אל מן החו"א בלי ר"ה שחל בשבת, והוא בירך כל אחד בברכת

אולי אלחנן יחזור...

סיפור מעולמם של השבים הרב שלמה ארלנרג

את הסיפור הזה שמעתי ממקור מוסמך, הכריזם טושטשו בשל הרגישות הנצרכת.

אלחנן, ילד מקסים בגדל במשפחה נפלאה, ימי הילדות שלו חלפו בחשך בלמוד, היה רב בלילות ולא הצליח להמקד ביופיו.

עד ש...
עד שבישיבה קטנה, חבר שקר אותו לתכנים שגמנו לו את הנפש...

זה החליח מגן פשוט... אבל **המדורר היה חלקיק**, אלחנן איבד את החשק ללמוד, היה רב בלילות ולא הצליח להמקד ביופיו.

בהתחלה הוריו חשבו ש"מה כבר יכול להיות" עם "גן כשר", הם "סמכו" עליו ולא הפנימו שהדור הצעיר עם ההנבה והתחכום שלו, יכול להפוך כמעט כל מוצר, לכלי מסוכן בחברתי ורומיית **ומהיד נדרשת ערנות ונכונות הורית עם שבעי עיניים...**

יום אחד גילו הוריו כי בנם מחזיק על עליו במכשיר טורף ושורר של שום **כולו** בשנותיו וביופיו, עומק עמוק בתוך הבוץ...

הם ניסו להלינו אותו, הם שידלו אותו, קירבו, אבל **כבר היה מחוחר**. אלחנן הפסיד ליופיו מנחות רבות, במעט ילד אולי בשינויים, שבה - או "שפר" בעיקר במה שקשור ליפיופיו ויטילם בשכונה עם הברזל אל טובים...

כמובן שהדבר גרם לחיכוכים רבים עם הוריו ואחיו ולא עברו ימים רבים עד שהוא עזב את הבית בעריקת דלת. "לא ראה להכיר אתם יתור" אחר הפטר, שעה שירד במדרגות הבניין עם תב עק, **אל הלא נודע...**

שוד ושבר, משפחתו של אלחנן היו המומים וכואבים, הם, שהשיקעו, כל כך בילדיהם, היוו גן חמים ונעים, לא הסכי ממונה לרווחתם, אך דווקא אצלם זה קורהה הכאב שבשג את מערכת הבית, הילדים נבחרים נבחרים ופחדו משישה מהחברים ידבר על "הנשא". הם היו עסוקים בהסתרה בהנחשה והדבר השפיע על התנהלות הבית. אטורית הדכדוך, הוצאה מכל המשפחה את החשק והשמחה הנדרשים לקיום בית יהודי.

יום אחד, הוריו המפשיחה אספו את הילדים והודיעו, "זהו! **עדי כאן**: אנחנו מסתכלים למציאות בעיניים, מתפללים להלם את שאלחנן יחזור, כאן מודיעים לכל שו גורית עליון, אלחנן הוא עם נשמה גבוהה ויציר דולד גמנו מנוט... **איש אשמים**, היו נרגזים ככה ולא נחמל בחתושה כזו, **המוס כלולו עם ראש טורם**, משמיים להיות לואלמיו, שאנחנו משפחה איכותית טובה, שפשעה את מידב השתדלותם, הוריהם נשפחה היא גורית עליון. לא ביידיה" את האן החלו לחיות מחדש... החיים חזרו לשגרה עם מועקה תמידית בלב, אך היא נשארה בלב ולא הכפירה את מרצות החיים, כמעט ולא...

חלום שנים...
בבניין של משפחתו של אלחנן, ממש דלת מולם, גרו משפחת לוי, היה להם בן שקראו לו **דוד**, ביוליו של אלחנן והנה **דוד התגארס**.

ואורט, מודעה בידת, מנותנת החיים של הכלה, למצוא אולם והכל תפוס, יום החתונה המפואר, הווא משפסית את התזמורת ב-11, שבע ברכות, היא בלעבול בלול, "קניית" שאם הוריהם - אהו הצעיר "חיבים" חופט, מסכנים... "צריכים נעול מצול חתונה"

הם יוצאים לצימר באזור ים המלח, בבוקר, לאחר תפילת שחרית, הם נסעו לאחד המושבים הקטנים, כדי לקנות שולחן ולחמניה והנה... דוד לא מספיק למראה את עיניו. הוא ראה רחוק?

כן כן, חברו מילדות, אותו הוא לא ראה שנים, מולו... הוא לא עמד בלע ובעץ לעברו **א-ל-ה-נ-י**...

אלחנן גם הוא, בלבוש הקיבוניק שלו, לא התפיר את שמחתו לנגוש את חבריו מהעבר **ד-ו-ד-ד**...

הם התחבקו, החליטו מספר מילים, אמר היה להם על מה דובר, דוד עסק בעסק התאחרותם בסוגיות של בנות, צדורות, ניט בר ט"ע עם ההכרסום בישיבה בלכולל אלחנן עסק באומר: **הם** עם הבריו האיתולנים במיתוס, הלא לפרות, ניקיון הריח, מיתוס, מרות חולות, כרות שלא אכולות, כרות שלא קמות, שטרים ומכלאות, מה כבר הם יכולים לדבר... אבל הגעועל ליופיו הטורפים של הילדות היה בלעבול בלעק מודו **"איש נשם, נשם, נשם, נדבר, נדבר"**, הם החליטו מספרים ודוד לא באמת חשב של שים הוא יתקשר אליו בלב בדרך. **הוא הסיק** אותה, הוא לא ראה אותה, לא, סתם התגלגלו לכאן, **מי יודע אם לא נשלחת כדי להחזיר אותו**, תיפסא איתו בחוד מומתם.

דוד הסכים איתה קצת, נעים בהדמנות הראשונה להיפסס עם אלחנן.

חלמו כמה חודשים, יום אחד בעודו מדפדף במצלמה, על מנת לנתן מקום מהרטיס העפוס, דוד מגיע לטילול הואו וזכר באלחנן. הוא לא הססה, מתקשר לאלחנן והם קובעים להיפסס איפה שהוא באמצע הדרך, במעלה אדומים...

תחילת הפגישה הייתה רצופה בשתיקות, משווא זרם אבל ככל שזמן חלף, סיפורי הילדות, הסכנה והחידוד המפסיר את הקרה והם מצאו את עצמם לאחר שעה קלה, עומק עמוק בהורו הילדות

אתה זורעך ·

ווארט לשווער | הרב שמואל עמנואל

בסוף פרשת נציבים מצווה התורה את האדם: **ובחרת בחיים למען תחיה אתה זורעך**. לכאורה הלשון כאן טעונה ביאור.

מה שירך לומר לאדם בחר בחיים בשביל שתחיה? והלא זו הבחירה גופא, והדבר נשמע כמו פסלול לשון...

הגר"מ יוינשטיין זצ"ל בספרו קול רם ביאר כך: הנה, האדם יכול להתייחס לתורה והמצוות כעין "אוסף משימות" אותם צריך למלא מתחילת היום עד סופו, כי כך הצטוונו. ומאידך גיסא, אפשר ורצוי להתייחס לתורה ולמצוות כאל מהות החיים, להרגיש שזו סיבת קיומנו, וממילא לגשת לתורה ולמצוות מתוך התלהבות ושמחה.

אחד הבדלים הבולטים בין שתי הגישות הללו, הוא ההשפעה על הילדים. כאשר הילדים רואים את הוריהם מתייחסים למצוות בהתלהבות ושמחה, הדבר נכנס גם בהם. אך אם חיללה היחס הוא כאל משהו טכני, היחס של הצאצאים להם בהכנס...

וזה א"כ עומק הפסוק: **"ובחרת בחיים"**, אם בחרת התייחס לתורה והמצוות כאל מהות החיים, אז **"תחיה אתה זורעך"**, הדבר ישיפע גם על הצאצאים שיבחרו כך בעליה...

כעין דרך זו מביאר הגר"ש שקוף זצ"ל שאלה בקריאת שמע. בפרשה השניה בק"ש או אומרים "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם", כלומר הפסוק מתייחס לחובת הלימוד עם הבנים, שיעסקו בתורה. ואחר כך ממשיך הפסוק "ושבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכנך ובקומך". ולכאורה, כיון שהחלל הראשון בפסוק עוסק בחובת הלימוד עם הבנים, היא צריח להמשיך בלשון רבים: שבתכם בביתם ובלכתם בדרך וכו'.

והביאור הוא כדלעיל. אכן הפסוק בא להורות על החובה ללמוד עם הבנים. אך כיצד היא הדרך הכנונה והטובה לעשות זאת? כאשר אתה, האבא מראה דוגמה אישית ולומד בשבתך בביתך ובלכתך בדרך, ממילא ילמדו הבנים כיצד להתנהג...

המדרומיה והמעניינת, בשכונת החדשה והמתפתחת בה גדלו.

לסיום, דוד נזכר בסיפור מעניין שקרה לו בבחירתו והוא החליט שמן הראוי לספר לאלחנן, למרות הרגישות שבדבר.

"למי כנתינים, ההסתמתי בחתונה של חבר שלי מהישיבה קטנה, שתקתימה קרית ספר. נסחפתי בזמננו ומצאתי את עצמי בשעה אתר ואפזי בילול ללא תחבורה ציבורית. אין לי אף להגיע אליה. את של החתן שבר בבני ברק הציע לי טרם ל-בני ברק... החלטתי שאסע לבית הור, למרות שהיה לי בורו שהם כבר שינים ואין לי אף להיכנס לבית, העדפתי להסתובב כמו המולט סביב הבית שלי ולא ברובות קרית ספר..."

הגעתי לבית הור, ראיתי כבר מלמטה את החושך המוחלט בבית, אבל לא רציתי שאלחנן יבית שי עדיין אור. אני מסתכל מינה ומסתמל ומתאמם, אמא של שואלת אותי מההרפסות אם הכל כסדר איתי. עניתי לה שאני צריך להיכנס הביתה ושאלתי אותה אם אפשר שאקפוץ או דרמפסת המושפתה, בה בתור ילדים היינו נוהגים לערב מחדד לרש"י...

חזרתי חזק והגתן בראשו, "הו זה כמה קמצנו שם..."

דוד ממשיך...

"אמא של כמובן אישרה לי וביקשתי ממנה אם היא יכולה לפתוח

לי את הדלת. היא ענתה לי בנענועיות, "אתה יכול להיכנס, הדלת לא נעולה..."

ברגע הראשון לא האמנתי בטוח שהיא מתבלבלת, אבל אחרי 20 שנים כשהייתי ליד הדלת שלכם, נכחתי שאכן **הבית פתוח, הדלת לא נעולה**.

נכנסתי, קפצתי לבית שלנו, תוך כדי שאלה נזהר לא להעיר את השתיק שלך, ששנו בחדר ובבוקר, שקמופתי מוקדם עם מנת להפסיק את האנושבוס הראשון לבית גן, השארתי הוריו- שלא פגשו אותי- פתק ותכבתי להם הייתי פה, לקחת זה וזה מהארון, נדבר...

באותו היום, בצריחה אמא שלי דיברה איתי, סיפרתי לה את השתלשלות הדברים ומכובן שלא נכחתי לציון בפניה את העובדה המורדה, שהבית של השכנים היה פתוח באמצע הילול. וזהוה תוסס **לי אתה אלחנן**, **אין לא נעולים בית באמצע הילול?**

אמא שלי, היא אחת שלא מתביישת... גם אותה זה סיקרן והיא שאלה את אמא שלי, מה הסיפור עם הדלת שלא הייתה געולה?

אמא שלי הומינה את אמא שלי לשבת, היא אמרה לה שהשחשבה לא כזאת קצרה...

יש כאן סיפור חיים...

אלחנן היה מופתע, הוא לא מכיר את החלק הזה בחיי משפחתו, איתיה הוא נתקן כל קשר דודו ממשיך,

"היא אמרה לאמא של שכאונתו ים שאלחנן שלו עוב את הבית, בעלי הדיע **שיותר לא נעולים את הדלת**."

ניסית להניא אותו מההחללת המפסיריה הזאת, אבל הוא התעקש ש... **"אנחנו לא נעולים את הדלת"**. למזה?

אי אולי אלחנן תחיה...

ואם אני יחזור וידעתי מהיה נעולה... אי ואבוי...

וככה, במשך שנים אנחנו שנים עם **דלת פתוחה**. זה לא קל לנו, ליות שלמים הילדים לא מוכנים ליות לבד, הם נעצטופים איננו במישות, הם חוששים ומכחזכים כי אולי נכנס גנב, אבל הדלת אצלנו תמיד נשארת פתוחה, **אי אולי אלחנן יחזור**...

חיתנו ילדים, עובנת את הבית למים שלמים, שבתות, מופסים. חששנו שאלחנן, מסיימסם שמסתובבים ברחובות. היו תקופות של אינתיפאדה, כולל נעול את הבית גם בימים, אבל בבית שלנו הדבר הזה היה דוד ממשיך.

לא נעולים את הדלת!

אולי אלחנן יחזור...

אלחנן, לא יכול היה להסתיר את הדמעות שפרצו לו, אי שם על פסליל במעלה אדומים, כשרוח חרישית נשבת על לחיו הסמוקות ומפסילת בן בקולו.

הוא נמנע נשנע מבכי ואמר לדוד "ככה? עדיין לא התייאש ממני? לא נעולים את הדלת, ים מכחים ליל כל יום כל היום?"

הוא ביקש מדוד לסיים את השיחה בקבוקה הוו, הם נפרדו והוא הודה לו על הדברים. אלחנן עזב אצבכוד לטרקוריון שלו, נסע לכיוון הדירה הקטנה של בקיבוץ. שם הפעםס הייתה זו נסיעה למטהה אחות, הוא נסע אל **הלימוד מחברי**.

הוא נעל את הדירה והחזיר את הפמחה למעסיק שלו הקיבוניק ובלביתו הוא ידע, שהדרך כך כרגה היא **לבית בו אין מפתח ואין מנעולים**.

הוא בדרך לבית בו הליב הפחוס של הוריו, לא נתון למנעול לסגור את שעריו.

בדרך, הוא רהרה בתשובה, הוא לא יכול היה לעצור את דמעותיו, אותם דמעות חשן יעצרות בתוכו למעלה מפורש... שרע דמעותו לא נעול, הוא חשב לעצמו, תוך כדי שהוא מפתח את הדלת להחללת של שבת, העשר שהחזיר אותו הביתה הוריו, משפחתו ויחודותו,

השער שלא ננעל...

בסיומה של שנה, **בעיצומם של חדש הרחמים והסליחה**, אנחנו יודעים שבמהלך השנה שחלפה, **כולנו עזבנו את הבית**, אין צדיק בארץ שישאלם...

אבל, בימי הרחמים עלינו הורנו ולשנן, **שערי דמעות לא ננעלו**, אבא שלעל מחכה לנו בבית, הדלת לא נעול מחרוה פכנינו, **כלב השנה** הוא לא נעולה, קצת דמעות ואנחנו כנבים... **אין בימים לא במיוחד**, הוא עומד בכניסה, הדלת לא רן שאינה נעולה, היא אפילו לא סגורה. הוא מחכה לנו ומתגעגע אלינו... אנחנו כר צדיכים לאמתיים בזה, לדחות את המחשבות שהיצי מניסל לנו "אתה בעל חטא, אין לך סיכוי, אתה כבר שרוף"... לאו אבא מחכה לנו עד דלת פתוחה, **אנחנו כר צריכים להגיע...**